ASTRONO.CAESAREVM

Principiò itaq; bene inſtitutum te eſſe oportet in ſupputando motu lunari ad quaſlibet horas. Quandocunq; ergo ſiue interdiu ſiue noctu (modo Lunam videas) regionis inquirere longitudinem cupis, horã aliquã tibi certam propone, & zodiacum rectifica in die per Solem, noctu per planetam aut ſtellam aliquam fixam, quo ſic apte compoſito, regulam ſuperiorem ſimul cum criſta verſus lunam conuerte & inuenies verum gradum iuxta lineam fiduciæ regulæ inferioris. Verum in longitudinis gradu conſiderando aſpectuum diuerſitas, nõ nihil erroris ingerere poteſt, qua ratione etiã in loci longitudine aberrare cõtingit. Proinde peccatum hoc, vt euitetur, 90 mus ab aſcendente gradus, per enunctiatum precedens inquirendus eſt ante omnia, quo habito, regula ad lunam dirigenda, directa regula, ſi gradus lunæ idẽ cum 90 ab aſcendente eſt, certus es lunam omni aſpectus diuerſitate, quo ad longitudinem carere. Ita etiam per gradum lunæ loci quoq; tui ſeu oppidi lõgitudinem cognoſcere potes, ſi horam primo, vt noſti, requiris, horæ inſuper gradum competentem, meridianoq; ingolſtadienſi conuenientem ex lunæ theorica mutuaris. Motum tamẽ vnius horæ ex motu Lunę diurno hic accipias oportet. Nam ſimulac differentiam loci ex theorica reperti, & loci è Torqueto ſumpti, habueris, eam per horarium motum diuidis. Quod quidem productum meridiani Ingolſtadienſis & loci alterius propoſiti differẽtiam refert. Quod ſi locus Lunæ per Torquetum inuentus maior eſt, locum propoſitum occidentaliorem Ingolſtadio eſſe deſignat, quamobrẽ ab Ingolſtadio demendus eſt, Minor Torqueti gradus eo quẽ theorica oſtendit, locum propoſitum Ingolſtadio orientaliorem innuit, quare addenda iſta longitudinis differentia eſt, vt vera loci longitudo oblati ꝑdeat.

ENVNCTIATVM VNDECIMVM

Ortum Solis & occaſum, quantitatem quoq; diei & noctis inquirere.

RTVM Solis agnoſcere volens, regulam fiduciæ inferiorem pone ſuper gradum Solis in ſupremo zodiaco, & regulam criſtę ſuperiorem ſuper lineam E G. Dein zodiacum ſimul cum gr: Solis deuolue ad orientem (modo videas vt torquetum ſemper ex compaſſi regula, priuſquàm vti velis recte ſit conſtitutum) & tantiſper eum huc illuc verte dum filum cum maſſa plumbi in ſemicirculo ſuper punctum P (qui nullus eſt gradus) dependeat. Deinde vide quam horam gradus Solis Zodiaci inferioris demonſtret in æquatore, ea erit hora ortus ſimul & tempus ſeminocturnum, Complementum eius ad 12 occaſum Solis ſimul & tempus ſemidurnum, quod idem eſt, relinquit. Duplicato tempus ſemidiurnum, & habebis totius diei longitudinem, ſimiliter tempus ſeminocturnum duplicatum, præbet tibi longitudinem noctis.

ENVNCTIATVM XII. ET VLTIMVM

Horam occaſus aut ortus ſtellæ, & arcum illius diurnum & nocturnum inuenire.

Egulam cum ſua linea fiduciæ pone in zodiaco ſuper gradum longitudinis ſtellæ ſiue planetæ (quamuis latitudine ſtellæ hic parum indiges) eumq; gradũ verte verſus orientem tam diu, donec filum cum plumbo cadat ſuper mediam lineam ſemicirculi, & ſic gradus ſolis vbicumq; conſtiterit tibi monſtrat horam & eius minutum, quo ſtella iſta exoritur. Atq; cum tẽpore ſeminocturno operare ſicut ſuperiore enunctiato edoctus es.

FINIS.

FACTVM ET ACTVM INGOLSTADII IN AEDIBVS NOSTRIS. * ANNO A CHRISTO NATO * SESQVIMILLESIMO QVADRAGESIMO * MENSE MAIO

IN INSIGNA PETRI APIANI CARMEN DIALOGICON CHRISTOPHORI STATMIONIS M. D.

Cur Apianus habet primum noua ſymbola Petrus,
Antea non illi munera ſueta domo?
Ille ſui generis primum decus extitit, vnde
Nominis æterni talia dona tulit.
Dic rogo cur Aquilam monſtret? quia geſtit vt illa,
Hic quoq; perpetuò cominus ire Ioui.
Ardua cur nubes inter volat illa? quod ille
Scrutetur cęlſi ſydera ſumma poli.
Cur nubes ſeptem tantum? (mihi namq; videntur
Non plures:) ſeptem bis licet eſſe putes.
Eſt bene, ſunt ſeptem, fieri non poſſit Apelli
Hoc aliter, nubes exprimat ille modo.
Hæ totidem cœli referunt errantia vaſti
Sydera, peruigili mente tuenda viro.
Cur capitis ſummum, pedis ima vtriuſq; ſub auro
Irradiant, reliquo corpore nigrat auis?
Ingenium quouis quod habet precioſus auro
Et mentem doctas fingere quæq; manus.
Quę duo ſi nuſquàm præſenti diſcere libro
Si modo cui libeat, ſatq; ſuperq; licet.
Aurea quid clypeo ſuperaddita quæſo corona
Vult ſibi? Dic teum eſt regia ſtella decus.
Hæc etenim velut ornato ſtat gloria cœlo,
Sic cœli docto vult decus eſſe viro.
Conueniunt certe ſtudiis inſignia ſummis
Summa: nec à genio ſunt ea dona leui.
Autor honoris quis? deus eſt. Deus ille quis oro?
Quintus Rhomano Carolus Orbe potens.
Vnum mens recte præſagiit: ſed mihi dicas,
Cur nam terreno des homini eſſe deo?
Quid vetat aſſimiles rerum vel dicere eoſdem,
Cum præter loca nil ſeparet hoſce duos.
Hic regit aſtra potens, hic terrę cuncta gubernat,
Illum ſceptra canunt, ſceptra loquuntur eum,
Ambo nonne vides Aquilæ velut alitis arma
Et cœlo & mundo clara ſubinde vehant?
Hinc adeo vere ſimiles dicuntur vtriq;,
Iuppiter ille poli, Iuppiter ille ſoli.

De Aquila P. Apiani à diuo Cæſare Carolo Quinto pro inſigni gentilicio eidem collata M Symonis Mineruii decaſtichon.

Cur Apianęæ Iouis ales gentis imago eſt?
Ab Ioue ꝙ cum Aquila multa Apianus habet.
Fulminis illa inſtar curſum ſub nubila condit,
Ille celer penetrat nubila & aſtra polos.
Aduerſis Solem radiis hæc cernit, at ille
In Sole & cœlo lumina fixa tenet.
Fert volucrum primas ſuper aſtra miniſtra tonantis,
Aſtricolum nulli Petre ſecundus eras,
Quam bene conueniunt data Cæſare ſymbola rebus,
Cæſaris i genio numen ineſſe nega.

IN INSIGNIA P. APIANI, MATHEMATICI Ingolſtadienſis, Marcus Tatius.

Iuppiter ortus erat, Cratæq; abductus in Idam
Proliuori dederat Patris ab aure fugam.
Dumq; ferit clypeos, atq; æra ſonantia Gallus,
Tutus inaudito quo fleat ore Puer.
Ecce pii ſonitu Benevvizi excita canoro
Aduolat, Atq; Ioui mella miniſtrat Apis.
Poſtquàm igitur Patrem regno excuſſiſſet auito,
Talia rex victor Iupiter orſus ait.
Lactis Amalthææ: ac Benevvici munere mellis
Cœlipotens factus, præmium vtriq; dabo.
Altera ſydus erit: ſpectator ſyderis alter
Gaudeat Aſtra animo ſuppoſuiſſe ſuo.
Tantus apud Latias mutato nomine gentes,
Qui Benevvizus erat, poſt Apianus erit.
Vtq; meus ſublime volans in nubibus Ales,
Solare aduerſo reſpicit ore iubar.
Tali Apianus idem ſpeculabitur Aethera vultu,
Cœleſteſq; ſuo numine pandet opes.
Hinc diuina ſua, ferat hinc Inſignia ab arte,
Extenſamq; Aquilam, Nubiuagoſq; ſinus.
Errones ſeptem ſeptena volumina Nubis,
Meq; Aquila authorem denotet ipſa Iouem.
Lapſaq; Rhomanus poſt plurima ſæcula Cæſar
Iuſſerit hæc, Quintus Carolus eſſe rata.

